

Recenze knihy Cizinecké právo

Jaroslav Větrovský

Abstract:

Cílem knihy *Cizinecké právo* je poskytnout čtenáři přehled o nejrůznějších právních otázkách, „se kterými se cizinci žijící v ČR setkávají ve svém praktickém životě“. Podle shrnující recenze Jaroslava Větrovského je právě jasnost, přehlednost, srozumitelnost a logické členění textu mezi hlavními přednostmi, kterými kniha nutně zaujme.

Zájem o problematiku právního postavení cizinců v České republice vzrůstá; pravidelně jsou organizována odborná setkání, vznikají nové publikace. Kniha *Cizinecké právo* z produkce nakladatelství Linde je toho nejnovějším důkazem. Od svých předchůdkyň se navíc kniha podstatným způsobem liší: nezaobírá se pouze dílčími oblastmi cizineckého práva, ale snaží se téma uchopit jako celek.

Dohromady knihu tvoří osmnáct kapitol, z nichž každá je věnována jedné oblasti spojené s pobytem cizinců v České republice. Po stručném úvodu do systému cizineckého práva (kap. 1) následují klíčové kapitoly věnované problematice udělování, event. odnímání pobytu na území. Nejprve je zkoumána otázka vstupu a pobytu na základě krátkodobých víz (kap. 2), následuje excelentním způsobem zpracovaná kapitola věnovaná dlouhodobým vízům a pobytům, včetně pobytů na základě tzv. modré a zelené karty (kap. 3), a přes problematiku právního postavení občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků (kap. 4 a 5) se kniha dostává až k otázce trvalých pobytů (kap. 6). Informace o vízech a pobytech jsou dále doplněny o kapitolu věnovanou procesním postupům v řízení před správními či soudními orgány s pobytovou agendou (kap. 7) a o kapitolu shrnující základní povinnosti, jež cizinci v souvislosti s jeho pobytem v České republice ukládá zákon (kap. 9). Nerespektování stanovených povinností vede, nebo alespoň může vést, k ukončení pobytu cizince na území, popř. v některých případech k jeho vyhoštění a zajištění za tímto účelem. Této problematice je v knize věnována kap. 10.

Samostatnou kapitolu se autoři rozhodli vyhradit též otázce mezinárodní ochrany (azylu). Její zařazení do publikace však působí poněkud nadbytečně. Je totiž zřejmé, že způsob udělování a odnímání pobytu na území z důvodu azylu či doplňkové ochrany je značně specifický a od ostatní pobytové agendy se podstatným způsobem liší. Navíc snaha o uchopení tohoto tématu na deseti stranách, které mu publikace věnuje, nutně působí jako nedokonalá a samotný text se stává příliš schématický pro to, aby byl využitelný v praxi.

Druhá část knihy je orientována především na problematiku různých ekonomických a sociálních aspektů, které jsou s pobytem cizinců v České republice spojeny. Jde především o otázku zaměstnání (kap. 11), podnikání (kap. 12), vzdělávání (kap. 14) či o otázky související se systémem zdravotního pojištění (kap. 15) a systémem sociálního zabezpečení (kap. 16). Nechybí však ani návod na řešení problémů týkajících se rodinného života cizince, a to nejen z hlediska možného získání pobytu za tímto účelem, ale především z hlediska uzavírání, popř. rozvodu manželství, z hlediska možnosti registrovaného partnerství či z hlediska administrativních postupů spojených s narozením dítěte (kap. 13). Velmi praktická je rovněž kapitola věnovaná problematice řízení a provozování motorového vozidla cizincem (kap. 17). Celou publikaci pak symbolicky uzavírá kapitola o občanství (kap. 18), které, je-li uděleno, uzavírá též etapu života cizince na území a zahajuje etapu novou – etapu občana.

Základní otázkou při hodnocení každé knihy je, komu má být určena. Je totiž zřejmé, že jiné požadavky jsou kladeny na teoreticko-výzkumnou publikaci, jiné na učebnici pro studenty, jiné na praktický manuál pro advokáty. V tomto ohledu si *Cizinecké právo* klade odvážný cíl. Chce být užitečnou pomůckou nejen pro zmíněné advokáty, ale i pro zaměstnance státní správy, studenty, zaměstnavatele, ubytovatele, rodinné příslušníky a v „neposlední řadě“ též pro samotné cizince žijící v ČR. Ačkoliv potřeby uvedených kategorií osob nemusí být vždy totožné, jejich výčet prozrazuje, že celá kniha je laděná velmi prakticky, spíše popisně nežli analyticky.

Účelem knihy je poskytnout čtenáři přehled o nejrůznějších právních otázkách, „se kterými se cizinci žijící v ČR setkávají ve svém praktickém životě“. Jasnost, přehlednost, srozumitelnost, logické členění textu a možnost snadného dohledání požadované informace (navzdory nekvalitně zpracovanému rejstříku) jsou proto přednosti, kterými kniha nutně zaujme. Vyjmenované kvality jsou přitom o to cennější, že samotná právní úprava postavení cizince, a zejména zákon o pobytu cizinců, je nejasná, nepřehledná a nesrozumitelná pro laika i právníka. Autoři knihy navíc usilují nejen o přehledné uspořádání informací, které k sobě obsahově patří, ale zaujímají postoj vysvětlující, kdy se snaží význam abstraktně formulovaných norem zákona objasňovat na praktických příkladech.

Praktičnost knihy a komplexnost zpracování problematiky je zaručena i složením autorského kolektivu. Ten tvoří především právníci různých neziskových organizací pracující s cizinci. Tedy osoby, které s problémy cizinců přicházejí pravidelně do styku a snaží se jim čelit. Obsah knihy tak působí vyváženým dojmem. Dlouholetá zkušenost autorů se zastupováním či asistencí cizinců v různých sporech z ní činí užitečného rádce, který umožní cizincům (i jejich

advokátům) předcházet problémům spojeným s pobytem v České republice a pokud tyto problémy nastanou, nalézt jejich řešení. Právnické vzdělání většiny autorů je zase dostatečnou garancí, že text knihy má potřebnou hloubku i teoretickou přesnost.

Určitým nedostatkem ve složení autorského kolektivu je nicméně množství osob, které jej tvoří. Ačkoliv počet desíti autorů není v dnešní době, kdy i sborníky z konferencí jsou vydávány za kolektivní monografie, nijak přehnaný, přece jen se jedná o číslo, které oslabuje vnitřní jednotnost publikace. Vytváří více či méně patrné rozdíly, pokud jde o formu i obsah jednotlivých kapitol (styl psaní, popisný vs. vysvětlující charakter, způsob zvýrazňování v textu atd.). Naštěstí, uvedené odchylky nejsou ani příliš časté ani příliš významné. Kvalita publikace jako celku není oslabena a knihu *Cizinecké právo* lze proto doporučit všem, kdo s touto problematikou přicházejí v praxi do styku.

Pavel Čížinský, Tomáš Dundr, Magda Faltová, Eva Holá, Pavla Hradečná, Marie Jelínková, Libor Kučera, Martin Rozumek, Iva Šperlová, Eva Valentová (2012): *CIZINECKÉ PRÁVO, práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR - jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení - řízení a provozování vozidla cizinci - přístup ke vzdělání a studiu*. Linde Praha, 376 s.

Článek vznikl v rámci projektu „*Zahraniční zaměstnanci na trhu práce*“, který realizuje Sdružení pro integraci a migraci ve spolupráci s Organizací pro pomoc uprchlíkům a Multikulturním centrem Praha. Mezinárodními partnery projektu jsou Caritasverband für die Diözese Osnabrück z Německa a Anti - Slavery International z Velké Británie.

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

O autorovi:

Mgr. Jaroslav Větrovský, Ph.D. vyučuje na Paneurópska vysoká škola, Bratislava, je členem výkonné rady Asociace pro právní otázky imigrace, o.s.